

**Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Кафедра криміналістики, судових експертиз та поліграфології**

**Національний центр судових експертиз при
Міністерстві юстиції Республіки Молдова
Одеський науково-дослідний інститут судових
експертиз Міністерства юстиції України**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА»

27 листопада 2025 року, місто Одеса

**EXPERT SUPPORT IN THE INVESTIGATION OF
ORGANIZED CRIME:
INTERNATIONAL EXPERIENCE AND NATIONAL
PRACTICE**

**Proceedings of the International Scientific and Practical
Conference**

27 November 2025

*Odesa
2025*

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології НУ«ОЮА» (протокол № 9 від 24 листопада 2025 року)
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ОНДІСЕ (протокол №9 від 1 грудня 2025 року)*

Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика: збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. м. Одеса, 27 листоп. 2025 р. / [орг. комітет: С. Ківалов, М. Аракелян, О. Катаррага, Д. Кішко, Д. Колодін, А. Колодіна, Л. Аркуша та ін.]; Нац. ун-т Одеськ. юрид. акад. кафедра криміналістики, суд. експертиз та поліграф.; Нац. центр суд. експерт. при Міністер. юстиц. Респуб. Молдова; Одеськ. Наук.-дослідн. ін-т суд. експер. Міністер. юстиції України. Одеса: НУ «ОЮА», 2025. 450 с.

У збірнику викладено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика», в якій взяло участь понад 100 науковців і практиків з України та інших держав Європи. Представлено актуальні дослідження обговорень таких наукових і практичних проблем, як: експертне забезпечення протидії окремим видам організованої злочинності; використання спеціальних знань та експертне забезпечення розслідування організованої злочинності в умовах збройного конфлікту; міжнародна співпраця у сфері експертного забезпечення протидії організованої злочинності: досвід та практика; інформаційне забезпечення правоохоронних органів у боротьбі з організованою злочинною діяльністю; інноваційні технології та сучасні методи розслідування у протидії організованій злочинності; кримінально-правові, кримінально-процесуальні та кримінологічні проблеми забезпечення протидії організованій злочинності.

Висловлюємо вдячність усім авторам за активну участь, якісний науковий матеріал та високий рівень академічної доброчесності.

Матеріали викладені в авторській редакції.

Відповідальність за зміст, наукову новизну, коректність цитування та достовірність фактичного матеріалу несуть автори.

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Автори статей, 2025

*Recommended for publication by the decision of the Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology NU «OLA» (Pr. 9, November 24, 2025)
Recommended for publication by the decision of the Academic Council of ONDISE (Pr. 9, December 1, 2025)*

Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odesa, 27 November 2025) / [Organizing Committee: S. Kivalov, M. Arakelyan, O. Cataraga, D. Kishko, D. Kolodin, A. Kolodina, L. Arkusha et al.]; National University «Odesa Law Academy», Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology; National Centre of Judicial Expertise of the Ministry of Justice of the Republic of Moldova; Odesa Scientific Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine. Odesa:NU«OLA», 2025. 450 p.

The Proceedings contain papers presented at the International Scientific and Practical Conference «Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice», which brought together over 100 scholars and practitioners from Ukraine and other European countries. The materials address urgent scientific and practical issues, such as expert support for combating specific types of organized crime; the use of specialized knowledge and expert support for investigating organized crime during armed conflict; international cooperation in forensic support for combating organized crime; information support for law enforcement in countering organized criminal activity; innovative technologies and modern investigative methods; and criminal law, criminal procedure, and criminological issues in ensuring effective counteraction to organized crime.

We express our sincere gratitude to all authors for their active participation, high-quality academic contributions, and strong adherence to academic integrity.

The materials are published in the authors' original versions.

Authors bear responsibility for the content, scientific novelty, accuracy of citations, and reliability of factual information.

© National University «Odesa Law Academy», 2025
© Authors of articles, 2025

Юрій ВІНОКУРОВ

ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗНАНЬ У РОЗСЛІДУВАННІ
ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ.....170

Марина ВОЙЧИШЕНА

КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ.....174

Ростислав ГОЛОВАЧ, Сергій ШЕРЕМЕТОВ, Володимир БАБЕНКО

СУДОВА ВІЙСЬКОВА ЕКСПЕРТИЗА У ПРОТИДІЇ ВІЙСЬКОВІЙ ОРГАНІЗОВАНИЙ
ЗЛОЧИННОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ.....177

Polixenia GRECU

SEMNIFICAȚIA URMELOR DE APĂRARE ÎN INTERPRETAREA MECANISMULUI
AGRESIUNII.....182

Єлизавета ДРИГА

ЗНАЧЕННЯ ВИСНОВКУ СПЕЦІАЛІСТА У ПРОВАДЖЕННЯХ ПРО НЕЗАКОННИЙ ОБІГ
ЗБРОЇ ТА БОЄПРИПАСІВ.....186

Віктор ЗАГОРОДНІЙ, Ігор ЗАГОРОДНІЙ

ВЛАСНІ СПЕЦІАЛЬНІ КРИМІНАЛІСТИЧНІ ЗНАННЯ СЛІДЧОГО ТА ДЕТЕКТИВА.....190

Юлія ЗГОДА

РОЛЬ СУДОВО-ЕКСПЕРТНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КОРИСЛИВИХ
КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО АБО НАДЗВИЧАЙНОГО
СТАНУ.....194

Христина КІЛІМІЧЕНКО

ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЗНАНЬ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ДО
ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТІВ ЖІНОК, ПРИЧЕТНИХ ДО ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ
ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.....197

Олександр КОТЛЯРЕНКО

БОЙОВИЙ ІМУНІТЕТ ЯК ЧИННИК ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗАВДАНЬ СУДОВОЇ ВІЙСЬКОВОЇ
ЕКСПЕРТИЗИ..... 200

Дар'я КРИВЕНЧЕНКО, Юлія СЕМКО

ЩОДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ЛІНГВІСТИЧНИХ ОЗНАК ЗАКЛИКІВ ДО ПІДТРИМКИ
РІШЕНЬ ТА/АБО ДІЙ ДЕРЖАВИ-АГРЕСОРА, ЗБРОЙНИХ ФОРМУВАНЬ ТА/АБО
ОКУПАЦІЙНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ДЕРЖАВИ-АГРЕСОРА.....204

Сергій ЛЯХОВЕЦЬКИЙ

КОНТЕНТ-АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У КОНТЕКСТІ ВИЯВЛЕННЯ ОЗНАК
ДОВЕДЕННЯ ОСОБИ ДО САМОГУБСТВА.....209

Ірина МАКОГІН

ОСОБЛИВОСТІ ЕКСПЕРТИЗИ ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ
ЩОДО ВБИВСТВ, ВЧИНЕНИХ ЧЕРЕЗ НЕОБЕРЕЖНІСТЬ.....212

Дрига Єлизавета

*аспірантка кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології
Національного університету «Одеська юридична академія»,*

м. Одеса, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-0565-3543>

електронна адреса: dryha.l@ukr.net

ЗНАЧЕННЯ ВИСНОВКУ СПЕЦІАЛІСТА У ПРОВАДЖЕННЯХ ПРО НЕЗАКОННИЙ ОБІГ ЗБРОЇ ТА БОЄПРИПАСІВ

У тезах доповіді проаналізовано роль висновку спеціаліста у розслідуванні незаконного обігу зброї та боєприпасів. Розкрито його доказове й тактичне значення, вплив на кваліфікацію, планування слідчих дій, оцінку ризиків та прийняття процесуальних рішень у сучасних умовах.

Ключові слова: спеціальні знання, висновок спеціаліста, досудове розслідування, незаконний обіг зброї та боєприпасів.

Dryha Yelyzaveta

*postgraduate student of the Department of Criminalistics, Forensic
Examinations and Polygraphology,*

National University «Odesa Law Academy», Odesa, Ukraine

THE IMPORTANCE OF A SPECIALIST'S OPINION IN PROCEEDINGS CONCERNING THE ILLEGAL CIRCULATION OF WEAPONS AND AMMUNITION

The report's theses analyze the role of a specialist's opinion in investigating the illicit trafficking of weapons and ammunition. Its evidentiary and tactical significance, impact on qualification, planning of investigative actions, risk assessment and procedural decision-making in modern conditions are revealed.

Keywords: special knowledge, specialist's opinion, pre-trial investigation, illicit trafficking of weapons and ammunition.

Проблематика незаконного обігу зброї та боєприпасів має особливу актуальність в умовах збройної агресії РФ проти України, коли суттєво зростає кількість нелегальної зброї, яка перебуває на руках як у цивільного населення, так і представників кримінального світу, а способи її модифікації, переробки та приховування набувають нових форм. Ефективність протидії кримінальним правопорушенням, пов'язаним із незаконним обігом зброї та боєприпасів до неї, значною мірою залежить від повного, об'єктивного та своєчасного використання спеціальних знань.

Section 2. Use of special knowledge and expert support for the investigation of organized crime in conditions
of armed conflict

Однією із важливих форм застосування спеціальних знань є висновок спеціаліста, стосовно доказового значення якого у наукових джерелах висловлюються різні думки. Проте слід констатувати, що звернення до висновка спеціаліста під час проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій у провадженнях щодо незаконних дій, пов'язаних зі зброєю та боєприпасами, має важливе значення для здійснення усього розслідування. Звернення до спеціаліста за отримання висновку від нього особливо важливе у провадженнях, де необхідне негайне компетентне технічне оцінювання вилучених предметів, визначення їх властивостей та характеристик, а також подальших дій слідчого як щодо досліджуваних предметів, так і щодо розслідування у цілому.

Традиційно висновок спеціаліста у криміналістичній літературі розглядався як одна із непроцесуальних форм використання спеціальних знань, що було обумовлено неможливістю процесуального використання інформації, що надавалася спеціалістом у якості висновка, як доказу у кримінальному провадженні. Частково така ситуація змінилася у зв'язку із внесенням змін до Кримінального процесуального кодексу України, зокрема Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» № 2617-VIII від 22 листопада 2018 року доповнив КПК України положеннями статті 298-1 «Процесуальні джерела доказів у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки», серед яких законодавець визначив у тому числі й висновок спеціаліста [1]. Для практики розслідування кримінальних проступків на досудовому етапі така норма породила можливість обґрунтованого та швидкого прийняття процесуальних рішень. Однак в контексті судового провадження виникли нові проблемні питання, як зазначає О.О. Торбас, вказує на неясність сфери застосування висновку спеціаліста та його співвідношення з висновком експерта [2, с.282].

Наступним кроком, що розширив можливості процесуального використання знань спеціаліста, стало доповнення на підставі Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо оптимізації діяльності спеціалістів у кримінальному провадженні» № 4009-IX від 9 жовтня 2024 року ч.5 ст.71 КПК України пунктом 9, який закріпив важливу у контексті розслідування фактів незаконного обігу зброї та боєприпасів можливість спеціаліста надавати висновки з питань, що належать до сфери його знань, щодо ідентифікації зброї, бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв, слідів вибуху або пострілу [3]. Крім того, у ч.3 ст.214 КПК України закріплено, що єдиною невідкладною слідчою (розшуковою) дією, що може проводитися до внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань, є огляд місця події. Відомості ж вносяться невідкладно після завершення огляду або отримання довідки, висновку спеціаліста [4]. Фактично

висновок спеціаліста виступає джерелом доказової інформації, що вказує на наявність ознак складу конкретного кримінального правопорушення, передбаченого відповідною статтею Кримінального кодексу України, на підставі вивчення та віднесення об'єктів, виявлених під час огляду місця події, до зброї, бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв. При огляді місця події висновок спеціаліста допомагає правильно ідентифікувати сліди пострілу, визначити тип зброї та напрямок стрільби, встановити небезпечні зони, а також зібрати боєприпасові залишки, гільзи та інші мікрооб'єкти, що мають потенційну доказову цінність.

Також висновок спеціаліста має як процесуальне, так і криміналістичне значення під час проведення обшуку у певному приміщенні, споруді чи транспортному засобі, а також здійснення особистого обшуку затриманої особи, коли слідством виявляється зброя, боєприпаси, вибухові пристрої і речовини. Тактичне значення висновку спеціаліста полягає у можливості обґрунтованого висунення слідчих версій та планування слідчих (розшукових) дій. Отримані спеціальні відомості дозволяють визначити, який обсяг обшуку необхідний, яким має бути порядок його проведення, чи потрібне залучення вибухотехніків або криміналістів зі спеціальним спорядженням.

У практиці досудового розслідування висновок спеціаліста суттєво впливає й на тактику допитів. Зокрема, розуміння технічних особливостей вилученої зброї або способів її переробки дозволяє формувати змістовні блоки запитань, спрямовані на встановлення рівня обізнаності підозрюваного, його можливих зв'язків з виготівниками боєприпасів або учасниками незаконних каналів збуту.

Також висновок спеціаліста має принципове значення під час здійснення контролю за вчиненням злочину у формі оперативної закупки у провадженнях щодо незаконного обігу зброї та боєприпасів. Ідентифікація об'єктів як зброї, боєприпасів, вибухових пристроїв чи речовин, незаконні дії щодо яких документувалися правоохоронцями у рамках контролю за вчиненням злочину, безпосередньо впливає на кваліфікацію дій злочинців та прийняття певних процесуальних рішень щодо них.

У ситуаціях виявлення об'єктів, схожих на зброю, боєприпаси до неї, вибухові пристрої чи речовини, спеціаліст консультує щодо безпечного поводження з такими предметами, вказує на технічно значущі деталі, допомагає у правильному вилученні й пакуванні зброї (боєприпасів чи вибухових речовин), визначає ознаки переробки чи модифікації зброї, а також уточнює, чи має предмет ознаки зброї у кримінально-правовому розумінні. Його висновок дозволяє уникнути помилок, які унеможливають подальше експертне дослідження. Первинна оцінка спеціаліста допомагає визначити, чи є предмет вогнепальною зброєю, встановити ступінь її придатності до використання. Важливим є також вирішення спеціалістом питання, чи підпадає вона під ознаки «переробленої зброї» або «вибухового пристрою», які в умовах сьогодення маскуються під різноманітні об'єкти загального використання. Також спеціаліст зазначає, чи є

Section 2. Use of special knowledge and expert support for the investigation of organized crime in conditions
of armed conflict

необхідність призначення додаткових експертних досліджень, та надає консультації щодо питань, що можуть бути винесені на експертизу.

Важливим є також внесок висновку спеціаліста у прийняття процесуальних рішень щодо повідомлення про підозру та застосування запобіжного заходу. Дані щодо кількості боєприпасів, їх бойових характеристик, придатності зброї до стрільби та потенційної небезпечності об'єктів дозволяють прокурору мотивувати наявність ризиків, передбачених ст. 177 КПК України, зокрема можливість повторного вчинення незаконних дій, знищення боєприпасів або впливу на свідків.

Судова практика свідчить, що саме висновки спеціалістів часто підтверджують правильність та своєчасність тактичних рішень слідчого під час роботи зі зброєю та боєприпасами. Судді використовують їх як орієнтир для перевірки логічності побудови доказової бази, а також для оцінки належності та допустимості доказів, пов'язаних із вилученням і дослідженням зброї.

Таким чином, у провадженнях щодо незаконного обігу зброї та боєприпасів висновок спеціаліста набуває комплексного доказового й тактичного значення, зміцнює доказову базу, підвищує якість планування слідства та забезпечує об'єктивність судового розгляду.

Перелік використаних джерел:

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень: Закон України від 22 листопада 2018 року № 2617-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19/ed20241101#Text>.

2. Торбас О.О. Висновок спеціаліста як джерело доказів у кримінальному процесі. Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса: Видавництво «Юридика», 2023. Т. 2. С.281-283.

3. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо оптимізації діяльності спеціалістів у кримінальному провадженні: Закон України від 9 жовтня 2024 року № 4009-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4009-20/ed20241101#n23>

4. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.